

Eduskunnan talousvaliokunta (TaV)

E 45/2019 vp

Valtioneuvoston selvitys: Yhteisen kriisinratkaisurahaston yhteisen varautumisjärjestelyn aikaistettu käyttöönotto ja muutokset valtiosopimukseen vakaussuorituksen siirrosta yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä

Suomalaispankkien maksuvelvoitteita ei saa lisätä valtiosopimusta muuttamalla

- On tärkeää pitää pankkien yhteisen kriisinratkaisurahaston käyttökynnys korkealla ja kattaa kriisinratkaisun kustannukset mahdollisimman suurelta osin sijoittajanvastuun kautta.
- Rahaston yhteisen vararahoitusjärjestelyn käyttöönottoa ei ole aihetta kiirehtiä, vaan on syytä käyttää lähivuodet pankkien nykyisten ongelmien korjaamiseen.
- Vakausmaksujen siirtoa koskevan valtiosopimuksen muuttamiselle ei ole perusteita. Esillä olleet muutosehdotukset kasvattaisivat riskiä siitä, että suomalaiset pankit ja niiden asiakkaat joutuisivat osallistumaan muiden maiden pankkien nykyisten ongelmien hoitamiseen.

Pankkiunionin yhteisen kriisinratkaisurahaston kerryttäminen on parhaillaan käynnissä. Jäsenmaiden kesken on päästy yhteisymmärrykseen siitä, että Euroopan vakaussuorituksen yhteyteen perustetaan rahaston vararahoitusjärjestely ("pysyvä varautumisjärjestely"). Järjestelyn tarkoituksena on toimia viimesijaisena rahoituslähteenä, mikäli sijoittajanvastuun toimeenpano ja rahaston varat eivät riitä kattamaan hoidettavien kriisinratkaisutapausten kustannuksia.

Jäsenvaltiot ovat aiemmin sitoutuneet siihen, että rahaston yhteinen varautumisjärjestely otetaan käyttöön viimeistään vuoden 2023 lopussa. Sittemmin jäsenvaltiot ovat linjanneet, että yhteinen varautumisjärjestely voidaan ottaa käyttöön jo aiemmin, mikäli vuonna 2020 toteutettava arvio pankkisektorin riskeistä osoittaa, että ne ovat vähentyneet riittävästi. Lisäksi jäsenvaltiot pyrkivät löytämään yhteisymmärryksen siitä, miten vakaussuorituksen siirtoa yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämistä koskevaa valtiosopimusta voitaisiin muuttaa. Muutoksilla vaikutetaan siihen rahamäärään, joka yhteisestä varautumisjärjestelystä voidaan lainata rahastolle eri tilanteissa.

Finanssiala ry (FA) haluaa muistuttaa, että niin kriisinratkaisurahaston kuin sen varautumisjärjestelyn kautta annettava rahoitus peritään myöhemmin täysimääräisesti takaisin pankeilta. Suomalaisen pankkien kannalta onkin tärkeää, että kriisinratkaisurahaston käyttökynnys pidetään korkealla. Sijoittajanvastuun on oltava ensisijainen keino pankkikriisien kustannusten kattamisessa. Keskeinen elementti tässä on pankeille asetettujen ns. MREL-vaateiden täyttäminen (Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities): pankeilla on oltava vaatimusten mukainen määrä omia varoja sekä velkaeriä, joiden arvoa voidaan alentaa tappioiden kattamiseksi ja pankin uudelleenpääomittamiseksi kriisitilanteessa.

Vaikka pankkiunionimaiden pankkisektorien kuntoerot ovat kaventuneet jonkin verran viime vuosien aikana, ne ovat yhä merkittävät. Esimerkiksi Kreikassa pankkien hoitamattomien luottojen (non-performing loans) osuus kaikista luotoista on lähes 40 %, kun Suomessa vastaava luku on 1.6 %. Siten aika ei vielä ole kypsä yhteisvastuun nopealle kasvattamiselle. Viimeaikainen talousnäkyminen heikentyminen Euroopassa voi jopa johtaa kuntoerojen uuteen levenemiseen. Onkin hyvin tärkeää, että vuonna 2020 tehtävä arvio pankkien riskien vähentämisen edistymisestä laaditaan huolella ja ammattitaidolla, ilman poliittista vaikuttamista.

FA ei näe erityistä tarvetta vararahoitusjärjestelyn käyttöönoton kiirehtimiselle. Alkuperäisen aikataulun mukaiseen takarajaan on aikaa enää neljä vuotta. Se on hyvä käyttää pankkien nykyisten ongelmien korjaamiseen pankkien ja niiden kotimaiden omin toimenpitein.

Jos vararahoitusjärjestelyn käyttöönottoa kuitenkin päätetään aikaistaa, FA:n mielestä se pitää tehdä ilman, että samalla muutetaan valtiosopimusta, joka koskee vakaumaksujen siirtoa yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämistä. Kuten valtiovarainministeriön perusmuistiosta käy ilmi, esillä olleet valtiosopimuksen muutosehdotukset merkitsisivät toteutuessaan sitä, että suomalaisille pankeille voi lähivuosina langeta maksettavaksi ylimääräisiä jälkikäteisiä vakaumaksuja muissa maissa tapahtuvien pankkikriisien vuoksi, mahdollisesti jopa yli sadan miljoonan euron edestä.

Suomalainen pankkisektori on sitoutunut pankkiunionin jäsenyyteen sekä siihen liittyviin velvoitteisiin ja yhteisvastuuseen. Se pitää kuitenkin tärkeänä, että yhteisvastuun laajentaminen tapahtuu vasta sitten, kun eri maiden pankkijärjestelmien nykyiset ongelmat on ratkaistu pankkien ja niiden kotimaiden omin toimenpitein ja kaikki pankit tuotu samalle viivalle. Vuoden 2023 loppuun asti ulottuva kriisinratkaisurahaston siirtymäkausi on syytä käyttää täysimääräisesti tämän tavoitteen saavuttamiseen.

FINANSSIALA RY

Veli-Matti Mattila

johtaja, pääekonomisti